

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku W. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 marca 2014 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 lipca 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2. zasądza od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w (...) na rzecz radcy prawnego M.S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lipca 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację ubezpieczonego W. H. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. z dnia 3 października 2012 r., oddalającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 8 sierpnia 2012 r., którą organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury wskazując, że nie udowodnił on co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczony zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach kasacyjnych określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na przyczynę przyjęcia skargi określoną w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. W ocenie skarżącego istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa materialnego, budzących poważne wątpliwości interpretacyjne, tj. art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze „w zakresie: - wskazania czy różnice redakcyjne w treści wyżej powołanych przepisów art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy uwzględnieniu założenia racjonalności ustawodawcy w dywersyfikacji brzmienia przepisów, pozwalają na wyciągnięcie wniosków, iż podmiotami uprawnionymi do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na gruncie art. 32 ust. 1 w/w ustawy są tylko i wyłącznie osoby mające status pracownika w rozumieniu art. 2 kodeksu pracy (dalej k.p.), które wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, podczas gdy krąg osób uprawnionych do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie literalnego brzmienia art. 184 ust. 1 w/w ustawy obejmuje wszystkich ubezpieczonych, a w konsekwencji zgodnie z art. 4 pkt. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 4 pkt. 1 w zw. z art. 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585) również osoby, które wykonywały pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umowy agencyjnej; - wskazania, czy przy uwzględnieniu różnic w sposobie zredagowania treści wyżej powołanych przepisów, można uznać za zasadne stwierdzenie, iż na gruncie art. 184 ust. 1 pkt. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS rozumiane jako „dotychczasowe” przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnych charakterze określające okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, stosować należy odpowiednio, a zatem z dostosowaniem do odmiennej regulacji prawnej, jaką prawodawca zastosował w art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, podczas gdy w świetle art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach przepisy w/w rozporządzenia, na podstawie których ustala się wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki uprawniające do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury stosować należy wprost, w ich bezpośrednim brzmieniu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z dotychczasowym orzecnictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 – OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecnictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecnictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma

do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 - LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebie wykładni przepisów prawa jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). W konsekwencji nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne ani nie zachodzi potrzeba wykładni przepisów, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Zasadniczą przesłanką zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) w kontekście oceny zasadności prawa skarżącego do spornego świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej jest – stosownie do podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji, zgodnie z którą skarżący w okresie od 27 września 1979 r. do 27 lutego 1989 r. wykonywał umowę agencyjną na rzecz CPN w B. jako agent stacji paliw – stanowisko zgodnie z którym wskazany okres nie może być zaliczony jako okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jako przesłanki warunkującej prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej. Sąd drugiej instancji uznał bowiem, że emerytura przewidziana w art. 184 i art. 32 ustawy emerytalno – rentowej przysługuje jedynie pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach. Wykonywanie czynności na podstawie cywilnoprawnej (umowy agencyjnej) nie jest zatrudnieniem w ramach stosunku pracy, stąd też okres takiej działalności, mimo że objęty ubezpieczeniem, nie jest wliczany do okresu pracy w szczególnych warunkach, od osiągnięcia którego uzależnione jest uprawnienie do wcześniejszej emerytury. Zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) uwzględnia w swojej ocenie stanowisko judykatury Sądu Najwyższego dotyczące omawianej kwestii; w wyroku z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 246/03 - OSNP 2004 nr 20, poz.

358, Sąd Najwyższy stwierdził, że okres wykonywania czynności na podstawie umowy agencyjnej, mimo że objęty ubezpieczeniem, nie jest wliczany do okresu pracy w szczególnych warunkach, od osiągnięcia którego uzależnione jest uprawnienie do wcześniejszej emerytury. Zaskarżony wyrok Sądu drugiej instancji – uwzględnia analizy interpretacyjne przepisów prawa przedstawione w wyroku Sądu Najwyższego II UK 246/03 w szczególności w zakresie interpretacji pojęć pracownik, stosunek pracy, zatrudnienie na użytek przepisów prawa ubezpieczeń społecznych.

W kontekście tak przedstawionego stanowiska zaskarżonego Sądu Apelacyjnego w (...) autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie wykazał w uzasadnieniu wniosku, że istnieje przyczyna przyjęcia jego skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przedstawione w uzasadnieniu wniosku kwestie autor skargi sprowadza do zasadniczej wątpliwości, czy na tle regulacji określonej w przepisie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej jest możliwa kwalifikacja wykonywania umowy agencyjnej w kontekście zaliczenia jej do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jako przesłanki warunkującej prawo do świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku z uwagi na wykonywanie zatrudnienia w szczególnych warunkach. Brakuje – w takim ujęciu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – przedstawienia odpowiedniej juredycznej argumentacji uwzględniającej przede wszystkim stanowisko zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji w zakresie omawianej kwestii, szeroko przedstawione w jego uzasadnieniu. Brakuje także uwzględnienia w uzasadnieniu wniosku stanowiska judykatury Sądu Najwyższego, w tym przedstawionego w wyroku Sądu Najwyższego II UK 246/03. Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawił przekonującej argumentacji polemicznej co do przedstawionego stanowiska judykatury w zakresie kwalifikacji prawnej wykonywania umowy agencyjnej w kontekście zaliczenia okresu wykonywania tej umowy do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach jako przesłanki prawa do spornego w sprawie świadczenia emerytalnego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1); rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2) niniejszego postanowienia ma swoją podstawę w

§ 12 ust. 4 pkt 2, § 15, § 16 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490).